ក្របខណ្ឌភាពជាដៃគូរបស់ធនាគារពិភពលោកប្រចាំកម្ពុជា សម្រាប់ឆ្នាំ២០២៥-២០២៩
កំណត់ហេតុសង្ខេបនៃកិច្ចប្រជុំពិគ្រោះយោបល់ជាមួយកអង្គការសង្គមស៊ីវិល
ថ្ងៃទី៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៣
សណ្ឋាគារ Raffles Le Royal, ភ្នំពេញ

នៅថ្ងៃទី៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៣ ការិយាល័យរបស់ធនាគារពិភពលោកប្រចាំនៅកម្ពុជា បានបើកកិច្ចប្រជុំពិគ្រោះយោបល់លើកទី២ ជាមួយអង្គការសង្គមស៊ីវិល និងតំណាងសមាគមយុវជន, ស្ថាប័នអប់រំជាន់ខ្ពស់ និងអង្គការជង្រុកគំនិត ដើម្បីពិភាក្សាប្រមូលគំនិតសម្រាប់រៀបចំឯកសារក្របខណ្ឌភាពជាដៃគូប្រចាំប្រទេសកម្ពុជា សម្រាប់ឆ្នាំ ២០២៥-២០២៩ ដែលសរសេរកាត់ជាអង់គ្លេសថា CPF។ កិច្ចប្រជុំនេះត្រូវបានធ្វើឡើងផ្ទាល់ ជាមួយអ្នកចូលរួមចំនួន ៤៥នាក់ (សូមមើលឧបសម្ព័ន្ធភ្ជាប់មកជាមួយ)។

ទិដ្ឋភាពរួម

កិច្ចពិគ្រោះយោបល់បានផ្តើមឡើងជាមួយនឹងប្រសាសន៍ស្វាគមន៍ របស់លោកស្រី Maryam Salim, ប្រធានគ្រប់គ្រងរបស់ធនាគារពិភពលោកប្រចាំប្រទេសកម្ពុជា។ កិច្ចប្រជុំមានការធ្វើបទបង្ហាញជូនអ្នកចូលរួម ស្តីពីវឌ្ឍនភាព, បញ្ហាប្រឈម និងកាលានុវត្តភាពនៅកម្ពុជា ដូចមានលើកឡើងនៅក្នុងការវិភាគជាប្រព័ន្ធរបស់ធនាគារពិភពលោកអំពីស្ថានភាពក្នុងប្រទេស (World Bank's Systematic Country Diagnosis) អមជាមួយសេចក្តីសង្ខេបសំណើសម្រាប់រៀបចំ CPF។ បទបង្ហាញទាំងអស់ត្រូវបានរៀបចំធ្វើឡើង និងបង្ហាញជូនអង្គប្រជុំ ដោយបុគ្គលិករបស់ធនាគារពិភពលោក។ ឯកសារទាំងនេះអាចរកបាននៅក្នុងវេបសាយនេះ Cambodia CPF FY25-29 consultation website។

បន្ទាប់ពីពិធីបើក អ្នកចូលរួមត្រូវបានចែកជាក្រុមតូចៗ ផ្អែកតាមលទ្ធផលរំពឹងទុកកម្រិតខ្ពស់ (High Level Outcomes/HLO) ដើម្បីធ្វើការពិភាក្សាលើសំណួរចំនួនបួន។ ខាងក្រោមជាចម្លើយសង្ខេបដែលស្រង់ចេញពីវគ្គពិភាក្សាក្នុងកិច្ចប្រជុំនោះ៖

សំណួរទី១៖ តើអ្វីខ្លះជាបញ្ហាបីនៅលំដាប់លើគេ ដែលក្រុមធនាគារពិភពលោកគួរផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់លើ សម្រាប់រយៈពេល ៤ ទៅ ៥ឆ្នាំខាងមុខ?
HLO 1 – អ្នកពិភាក្សាក្នុងក្រុមនេះ បានស្នើឱ្យធនាគារពិភពលោកផ្តោតលើជំនាញ សម្រាប់ការងារបៃតងប្រកបដោយចីរភាព ដើម្បីជួយដល់យុវជនកម្ពុជា រួមជាមួយនឹងការអប់រំបឋមសិក្សា និងការអប់រំកុមារតូច និងអាហារូបត្ថម្ភរួម ដោយសង្កត់ធ្ងន់លើក្រុមប្រជាជនដែលខ្វះខាត។ ពួកគេបានឱ្យយោបល់ថា ធនាគារពិភពលោកគួរពិចារណាជួយថែមទៀតក្នុងការកែលម្អការចំណាយសាធារណៈ រួមជាមួយការវិនិយោគកាន់តែច្រើនទៅលើធនធានមនុស្ស, សេវាសង្គម, ការអប់រំ និងការបណ្តុះបណ្តាល TVET។ លើសពីនោះ ពួកគេបានធ្វើការកត់សម្គាល់លើតម្រូវការសម្រាប់ការថែទាំសុខភាព ដែលមានតម្លៃសមរម្យ និងប្រកបដោយគុណភាព ផងដែរ។

HLO 2 – អ្នកចូលរួមពិភាក្សាអំពី HLO2 បានសង្កត់ធ្ងន់លើសារៈសំខាន់នៃការអប់រំដែលមានគុណភាពរឹងមាំល្អ។ ពួកគាត់បានលើកឡើងពីភាពចាំបាច់ក្នុងការគាំទ្រដល់ការបណ្តុះបណ្តាល ដោយផ្តោតជាពិសេសលើការបង្កើនផលិតភាពកសិកម្ម (ដោយគេចាត់ទុកថា កសិកម្មនៅតែមានសារៈសំខាន់សម្រាប់សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា), ការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវបរិយាកាសធុរកិច្ច ដោយដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈមក្នុងការចុះបញ្ជីអាជីវកម្ម, ការកែលម្អប្រព័ន្ធពន្ធដារ និងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការគេចពន្ធ។ ពួកគាត់ក៏បានធ្វើការកត់សម្គាល់បន្ថែមដែរពីតម្រូវការក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាបំណុល ដែលកំពុងកើនឡើង ជាពិសេសក្នុងចំណោមកសិករ។

អ្នកពិភាក្សាបានលើកឡើងពីតម្រូវការឱ្យពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិដែលមានស្រាប់, បញ្ហាប្រឈមនៃអំពើពុករលួយ, កង្វះការប្រកួតប្រជែងដោយយុត្តិធម៌, និងការិយាធិបតេយ្យដ៏ស្មុគស្មាញ ដែលរារាំងដល់ការវិនិយោគឯកជន និងអាជីវកម្មក្នុងស្រុក។ ពួកគេបានសង្កត់ធ្ងន់លើភាពចាំបាច់ឱ្យមានគាំទ្រចំពោះហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ជាពិសេសដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាស្ថានភាពផ្លូវ និងការសាងសង់ផ្លូវគ្មានគុណភាព ដោយសារអំពើពុករលួយ និងការត្រួតពិនិត្យគម្រោងខ្សោយ និងថ្លៃថាមពលខ្ពស់។ ដើម្បីកែលម្អការពិនិត្យតាមដាន និងគណនេយ្យភាពលើការងារសាធារណៈ ពួកគាត់បានលើកឡើងពីភាពចាំបាច់ធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវឯករាជ្យភាព និងអំណាចនៃស្ថាប័នសវនកម្ម ហើយពួកគាត់មានយោបល់ថា កម្មវិធីរបស់ធនាគារពិភពលោកអាចឆ្លើយតបចំពោះបញ្ហាទាំងនេះបានកាន់តែប្រសើរជាងមុន ដោយការបង្កើនគណនេយ្យភាពតាមរយៈគម្រោងដែលធនាគារពិភពលោកជាអ្នកផ្គត់ផ្គង់ហិរញ្ញវត្ថុ។

HLO 3 – អ្នកពិភាក្សាលើ HLO 3 បានទាក់ទាញការយកចិត្តទុកដាក់លើភាពចាំបាច់ឱ្យផ្តោតទៅលើជំនាញសម្រាប់ក្រុមជនងាយរងគ្រោះ ពិសេសជំនាញកសិកម្មឆ្លាតវៃអាកាសធាតុ (ឧទាហរណ៍ ការដាំស្រូវធន់នឹងអាកាសធាតុ), ភាពចាំបាច់បង្កើនលទ្ធភាពរកបានហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ផលិតកម្មកសិកម្ម និងសម្រាប់ដោះស្រាយបញ្ហាបំណុលអាជីវកម្មខ្នាតតូច, ភាពចាំបាច់បង្កើនលទ្ធភាពទទួលបានដី ទឹក និងអគ្គិសនីប្រើប្រាស់សម្រាប់ទ្រទ្រង់ជីវភាពឱ្យប្រសើរ, និងភាពចាំបាច់បង្កើនហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដឹកជញ្ជូន និងថាមពល សម្រាប់ទ្រទ្រង់ដល់ការធ្វើពាណិជ្ជកម្ម។

មានការផ្តល់យោបល់ឱ្យមានការវិនិយោគពហុវិស័យកាន់តែច្រើនឡើង; បង្កើនកិច្ចការស្រាវជ្រាវនិងអភិវឌ្ឍន៍ (R&D) សម្រាប់កសិកម្មឆ្លាតវៃអាកាសធាតុ; លើកកម្ពស់បច្ចេកវិទ្យាសមស្របសម្រាប់ការចាប់ផ្តើមអាជីវកម្មក្នុងស្រុក; និងការកំណត់អត្តសញ្ញាណផលិតផលសម្រាប់ទាំងការនាំចេញ និងបម្រើតម្រូវការរបស់ទីផ្សារក្នុងស្រុក។ អ្នកពិភាក្សាក៏បានលើកឡើងដែរអំពីតម្រូវការឱ្យបង្កើនឥទ្ធិពលនៃគោលនយោបាយអាកាសធាតុ ដោយកត់សម្គាល់ថា កម្ពុជាមានគោលនយោបាយល្អហើយ ប៉ុន្តែមានបញ្ហាជាមួយការអនុវត្ត។

ចំណុចមួយទៀតដែលអ្នកពិភាក្សាបានលើកឡើងថាមានសារៈសំខាន់ដែរនោះ គឺការលៃលកដោះស្រាយបញ្ហាត្រួតស៊ីគ្នានៃសកម្មភាពការងាររបស់ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ និងការធ្វើការពាក់ព័ន្ធជាមួយប្រជាជន និងសហគមន៍ក្នុងមូលដ្ឋាន។

សំណួរទី២៖ ដោយមើលទៅលើឧត្តមភាពប្រៀបធៀបដែលធនាគារពិភពលោកកំពុងមាន តើនៅក្នុងផ្នែកអ្វីខ្លះនៅកម្ពុជាដែលធនាគារពិភពលោកគួរធ្វើសកម្មភាពតិចជាងមុន?

HLO1- អ្នកចូលរួមជាច្រើនបានលើកទឹកចិត្តឱ្យធនាគារពិភពលោកវិនិយោគបន្ថែមលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងលទ្ធភាពទទួលបានទុនសម្រាប់សហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម ហើយក៏មានការលើកឡើងផងដែរអំពីសារៈសំខាន់ក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាធនធានមនុស្ស, ការផ្តល់សេវាសង្គម, ការថែទាំសុខភាព, ការអប់រំ និងបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ និងការអភិវឌ្ឍជំនាញសម្រាប់រកបានការងារល្អ។

HLO 2- អ្នកចូលរួមបានធ្វើការកត់សម្គាល់ថា ជ្បិតតែធនាគារពិភពលោកបានជួយក្នុងវិស័យអប់រំ ២០ឆ្នាំកន្លងមក ហើយក្តី លទ្ធផលនៃការសិក្សារបស់សិស្សអត់មានការរីកចម្រើនទេ។ ពួកគេបានស្នើថា ធនាគារពិភពលោកគួរតែពិនិត្យមើលឡើងវិញនូវដើមហេតុនៅពីក្រោយការសម្រេចបានវឌ្ឍនភាពតិចតួច នៅក្នុងវិស័យអប់រំនេះ។

សំណួរទី៣៖ តើលោកអ្នកយល់ឃើញដូចម្តេចដែរអំពី លទ្ធផលរំពឹងទុកកម្រិតខ្ពស់ (HLO) និង គោលបំណង ដែលបានស្នើឡើងសម្រាប់រៀបចំក្របខណ្ឌ CPF នេះ?

HLO 1 – ជារួម HLO ដែលបានស្នើឡើង ទទួលបានការគាំទ្រពីសំណាក់អ្នកចូលរួម។ ក្រុមពិភាក្សា HLO1 បានស្នើថា គួរតែមានការផ្តោតឱ្យបានច្រើនថែមទៀត ទៅលើបរិយាបន្នសង្គម អមដោយសូចនាករសមស្រប។

HLO 2 – អ្នកចូលរួមបានលើកឡើងថា សំណើ HLOs ទាំងអស់ មានការពាក់ព័ន្ធ និងមានប្រសិទ្ធភាព ប៉ុន្តែពួកគេបានអំពាវនាវឱ្យផ្តោតថែមទៀតទៅលើអភិបាលកិច្ច, តម្លាភាព និងវិនិយោគបន្ថែមទៅលើក្រុមប្រជាជនងាយរងគ្រោះ។

HLO 3 – អ្នកចូលរួមបានស្នើឱ្យដាក់បញ្ចូលគោលដៅនៃការបន្សាំអាកាសធាតុ, ការគ្រប់គ្រងហានិភ័យគ្រោះមហន្តរាយ និងភាពធន់អាកាសធាតុ ទៅក្នុងឯកសារក្របខណ្ឌផង។ ពួកគេបានថែមយោបល់ទៀតថា រដ្ឋាភិបាល, ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍, អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល/អង្គការសង្គមស៊ីវិល និងផ្នែកឯកជន គួរសហការគ្នាឱ្យបានជិតស្និទ្ធ (ឬអាចពិចារណាបង្កើតសូចនាករតាមដានរួមគ្នា ក៏បានដែរ)។

សំណួរទី៤៖ តើតាមរបៀបណាខ្លះដែលធនាគារពិភពលោកអាចឆ្លើយតបបានកាន់តែប្រសើរ ទៅនឹងបញ្ហាប្រឈមអន្តរវិស័យពាក់ព័ន្ធជាមួយ៖

- **ឥទ្ធិពលនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ**
- **អភិបាលកិច្ច និងសមត្ថភាពរបស់ស្ថាប័ន**
- **សមភាពយេនឌ័រ និងបរិយាបន្ន**

HLO 1 – ក្រុមនេះបានស្នើថា អង្គការសង្គមស៊ីវិល, អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល និងរដ្ឋាភិបាល គួរធ្វើការតាមដានពិនិត្យរួមគ្នាលើកម្មវិធីរបស់ធនាគារពិភពលោក ហើយស្ថាប័នឯកជននឹងជួយធនាគារពិភពលោក ក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈមដែលមានលក្ខណៈអន្តរវិស័យ ឱ្យបានប្រសើរជាងមុន។ មានការលើកឡើងថែមទៀតថា អង្គការសង្គមស៊ីវិល និងអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល នៅបន្តដើរតួនាទីស្នូលក្នុងការតាមដានមើលឥទ្ធិពលរបស់កម្មវិធីជំនួយ។ ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងបញ្ហាសមភាពយេនឌ័រ និងបរិយាបន្ន ពួកគាត់បានសង្កត់ធ្ងន់លើការជំរុញភាពជាអ្នកដឹកនាំរបស់ស្ត្រី តាមរយៈគំរូ និងការយល់ដឹង រួមទាំងនៅកម្រិតសហគមន៍ផងដែរ។ ពួកគាត់ក៏បានលើកទឹកចិត្តដែរឱ្យធ្វើការពាក់ព័ន្ធជាមួយយុវជន ជាពិសេសដើម្បីគាំទ្រដល់ការងារបៃតង។

HLO 2 – ការផ្តល់ហិរញ្ញប្បទាន និងការគាំទ្រសម្រាប់សមត្ថភាពស្ថាប័នថែមទៀត ត្រូវបានលើកឡើងថាមានប្រសិទ្ធភាពបំផុតសម្រាប់ការដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈមអន្តរវិស័យ។ ក្រុមនេះបានធ្វើការកត់សម្គាល់ពីសារៈសំខាន់សម្រាប់ការឆ្លើយតបមិនត្រឹមតែទៅនឹងបញ្ហាយេនឌ័រប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែដល់បញ្ហា LGBTQ ផងដែរ។ អ្នកពិភាក្សាបានស្នើថា អភិបាលកិច្ច និងការពង្រឹងស្ថាប័ន គួរតែត្រូវបានដាក់ជា HLO មួយដោយឡែកតែម្នាក់ឯង មិនគួរដាក់ជាបញ្ហាអន្តរវិ

ស័យទេ ដើម្បីទាញការយកចិត្តទុកដាក់ និងធនធានឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់ សម្រាប់ឱ្យវាបញ្ចេញឥទ្ធិពលជាដុំកំភួននៅក្នុងកិច្ចការអភិវឌ្ឍន៍។ **HLO 3 –** ក្រុមដែលឆ្លើយតបលើ HLO3 បានស្នើឱ្យគិតគូរបញ្ចូលក្រុមងាយរងគ្រោះកាន់តែច្រើន និងប្រកបដោយអត្ថន័យ រួមមាន ស្ត្រី ជនក្រីក្រ និងជនមានពិការភាព ដើម្បីឆ្លើយតបបានកាន់តែប្រសើរទៅនឹងបញ្ហាប្រឈមអន្តរវិស័យទាំងនេះ។ ក្រុមនេះក៏បានស្នើដែរថា អភិបាលកិច្ចល្អគួរតែដាក់ធ្វើជា HLO មួយ ឬជាសូចនាករមួយ ដើម្បីពង្រឹងការចូលរួមសកម្មរបស់ពលរដ្ឋនៅថ្នាក់ជាតិ និងនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ។

ឧបសម្ព័ន្ធ

អ្នកចូលរួម	**តំណាងអង្គការមានវត្តមានចូលរួម**
៤៥នាក់	វេទិកាអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល រចនាស្ត្រី ការអភិវឌ្ឍទីជនបទភាគឦសាន (NRD) ព្រះពុទ្ធសាសនាដើម្បីសកម្មភាពអភិវឌ្ឍន៍សង្គម (BSDA) Action Aid Cambodia (AAC) អង្គការតម្លាភាពកម្ពុជា (TIC) Save the Children International (SCI) គណៈកម្មាធិការសហប្រតិបត្តិការដើម្បីកម្ពុជា (CCC) Credit Union Foundation Australia (CUFA) Community Translation Organization (CTO) សុខភាពគ្រួសារកម្ពុជា (FHC) អង្គការវឌ្ឍនភាពសហគមន៍ (CAO) សាមគ្គី អង្គការជនពិការអន្តរជាតិ (HI) Aide et Action (AeA) Heifer International សកម្មភាពប្រជាជនសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍដោយបរិយាបន្ន (PAfID) សម្ព័ន្ធសម្រាប់សុចរិតភាព និងគណនេយ្យភាពសង្គម (CISA) វិទ្យាស្ថានបម្រើអ្នកសម្របសម្រួលការងារអភិវឌ្ឍន៍ (VBNK) ការីតាស អូស្ត្រាលី NUPPUN មជ្ឈមណ្ឌលសម្រាប់ការសិក្សាគោលនយោបាយ (CPS) សមាគមយុវជនខ្មែរ (KYA) ជំនួយផ្នែកច្បាប់កម្ពុជា (LAC) វេទិកាអនាគត មជ្ឈមណ្ឌលវិភាគបញ្ហាអភិវឌ្ឍន៍ (ADIC) ការអភិវឌ្ឍន៍ និងភាពជាដៃគូក្នុងសកម្មភាព (DPA)

	អង្គការទស្សនៈពិភពលោកកម្ពុជា (WVI) ជំនួយផ្នែកច្បាប់កម្ពុជា (LAC) អង្គការទិន្នន័យអំពីការអភិវឌ្ឍន៍ (ODC) វិទ្យាស្ថានតស៊ូមតិ និងគោលនយោបាយ (API) សាកលវិទ្យាល័យជាតិគ្រប់គ្រង (NUM) សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកសិកម្ម (RUA) សាកលវិទ្យាល័យកម្ពុជា (HC) អង្គការសម្ព័ន្ធភាពសម្រាប់ការផ្លាស់ប្តូរវិវាទ (ACT) អង្គការស្តារកម្ពុជា វិទ្យាស្ថានអន្តរជាតិសម្រាប់ការកសាងឡើងវិញជនបទ (IIRR) Planète Enfants & Développement